

Tisková zpráva, 24. září 2025

Emisní povolenky: návrh mechanismu bránícímu neúnosnému nárůstu cen

Think-tank IDEA při CERGE-EI zveřejňuje novou studii k evropskému systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) – klíčovému nástroji, který zajišťuje, že za vypouštění skleníkových plynů se platí a že se vyplatí investovat do čistších technologií. Studie potvrzuje, že systém skutečně pomáhá snižovat emise a je nákladově efektivní, zároveň však upozorňuje, že současné mechanismy na stabilizaci cen povolenek nejsou dostatečné. Autoři proto navrhuji zavést cenové pásmo, tedy minimální a maximální cenu povolenek, které by udrželo ceny v rozumných mezích a zajistilo, že systém zůstane dlouhodobě funkční a společensky přijatelný.

Evropský systém povolenek je již dnes úspěšný – od roku 2005 se emise v sektorech zahrnutých do EU ETS snížily téměř o 40 %, zatímco celkové emise EU klesly o necelých 30 %. Empirické studie zároveň ukazují, že povolenky nebrzdí hospodářský růst ani zaměstnanost. Při srovnání s ekonomickými odhady klimatických škod se současné ceny povolenek ani nejeví nadměrně vysoké.

Rozšíření zpoplatnění emisí i na skleníkové plyny generované dopravou a vytápěním budov v rámci nového systému EU ETS 2 je ekonomicky efektivním nástrojem na snížení emisí a pro účinnou ochranu klimatu. Nicméně, aby systém EU ETS 2 dobře fungoval, je nutno stanovit jak budoucí množství vydávaných povolenek, tak mít mechanismy proti nadměrným cenovým výkyvům. Příliš nízké ceny nepovedou k dosažení klimatických cílů, příliš vysoké ceny naopak povedou k neúnosným dopadům na občany a zesílí odpor vůči opatřením a ochraně klimatu obecně.

Současné ochranné mechanismy v systému EU ETS nejsou pro stabilizaci cen dostatečné. Zároveň existuje několik faktorů, které mohou vést k tlaku na růst cen povolenek: vyšší klimatické ambice Evropské unie, přísné nastavení počátečního množství povolenek v EU ETS 2 a nejistoty ohledně technologického vývoje. V současnosti je hlavní pojistkou proti výkyvům cen v EU ETS rezerva tržní stability (MSR) tvořená rezervní zásobou emisních povolenek. Ta funguje jako automatický mechanismus, který určuje, kdy se emisní povolenky stahují z trhu do rezervy a kdy se naopak uvolňují zpět. Ukazuje se však, že MSR se současným nastavením dostatečnou

ochranu proti nárůstu ceny nenabízí. Dokonce může cenové šoky i zesilovat a není účinná při rychlém a rovnoměrném růstu cen povolenek.

Autoři studie IDEA jako vhodné řešení navrhuji zavedení cenového pásma – tedy minimální a maximální ceny povolenek. Tento mechanismus se již využívá v některých dalších regionech a je podpořen odbornou literaturou.

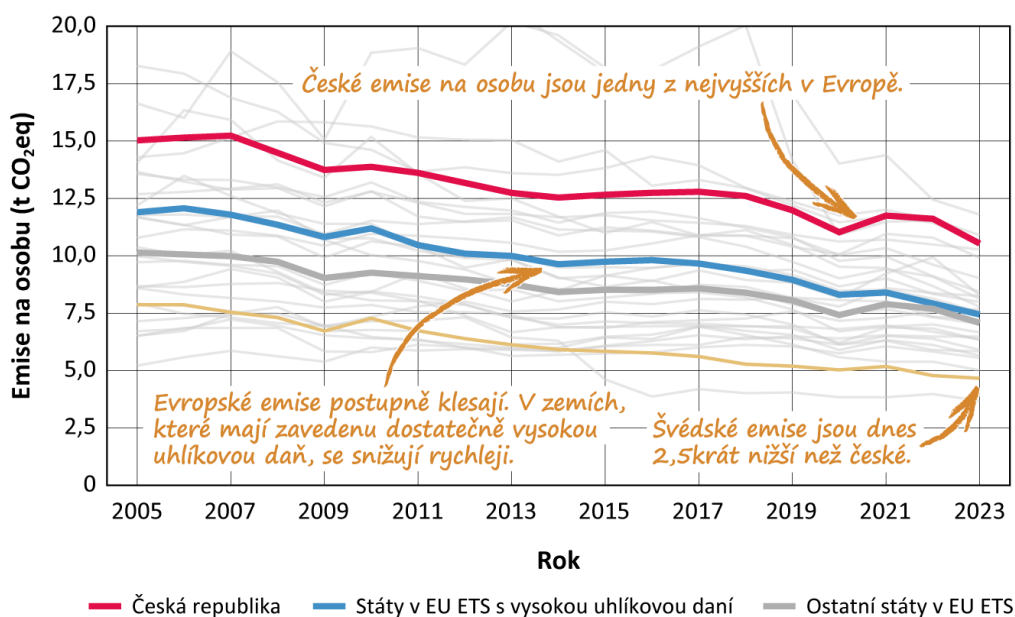
„Cenové pásmo by zajistilo, že ceny nebudou příliš nízké, aby nevymizel motivační efekt ke snižování emisí, ani příliš vysoké, aby nedopadly neúnosně na občany a nezpůsobily odpor vůči klimatické politice,“ vysvětluje spoluautor studie Tomáš Protivínský.

Přiměřené ceny emisních povolenek umožní dosahovat klimatických cílů bez neúnosné zátěže občanů a ekonomiky. Při ceně povolenky v EU ETS 2 kolem 55 €/t CO₂ by se podle výpočtů IDEA zvýšily roční náklady průměrné české domácnosti zhruba o 5 000 Kč, tedy méně než jedno procento jejího rozpočtu. Domácnosti mají navíc možnost snižovat své dodatečné náklady přechodem na čistší technologie a zdroje energie – právě tento motivační efekt je hlavním smyslem systému povolenek. Pro ty domácnosti, které nemají k takovým alternativám přístup nebo si je nemohou finančně dovolit, je zásadní, aby je stát dokázal včas identifikovat a zajistil jim cílenou a účinnou pomoc prostřednictvím Sociálního klimatického fondu a dalších výnosů z emisních povolenek.

Emisní povolenky zůstávají klíčovým pilířem evropské klimatické politiky. Díky nim lze dosahovat klimatických cílů nákladově efektivním způsobem a bez ohrožení ekonomiky. Aby však systém odolal budoucím tlakům na růst cen a zůstal dlouhodobě stabilní, je nezbytné doplnit ho o skutečně spolehlivé ochranné mechanismy.

Celá studie je k dispozici [zde](#).

Česko patří k evropským zemím s nejvyššími emisemi CO₂ na obyvatele

Více ve studii IDEA:

Emisní povolenky: návrh mechanismu bránícímu neúnosnému nárůstu cen

Ke stažení na <https://idea.cerge-ei.cz/>

IDEA CERGE EI
PROJEKT EKONOMICKÉHO ÚSTAVU AKADEMIE VĚD ČR

Kontakt na autory studie:

Tomáš Protivínský, tomas.protivinsky@cerge-ei.cz, +420 777 882 719

Silvester van Koten, slvstr@gmail.com

Administrativní kontakt pro média:

Eva Peňázová, eva.penazova@cerge-ei.cz, +420 - 602 698 440

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1, idea@cerge-ei.cz

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Ekonomickém ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii. IDEA je projektem Ekonomického ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.

S podporou

**Akademie věd
České republiky**